No. 108. **1839**

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Dingsdag 7 Mei.

F R A N K R IJ K.

PARIJS, den 4den Mei.

Gisteren heeft de heer *Mauguin* zijn voorstel voor een adres aan den koning in de kamer der afgevaardigden gelezen. Dit voorstel was van den volgenden inhoud:

» De ondergeteekende stelt aan de kamer voor, een nederig adres den koning aan te bieden, om hem te verzoeken een eind te stellen aan de ongerustheid van het land, en, gebruik makende van zijn prerogatief, een ministerie daar te stellen dat niet provisioneel is.

» Hij geeft ook het verlangen te kennen, dat de kamer in dat adres den wensch ontboezeme, dat de koning zijne ministers kieze onder de lieden, die, aan het behoud der orde toegedaan, te gelijker tijd en ter betere bevestiging der orde, toegewijd zijn aan de beginselen van een' bestendigen, maar wijzen en redelijken vooruitgang; die buitenlands den vrede zonder zwakheid weten te handhaven; en binnenlands zich met ernst toeleggen op de vermindering der openbare lasten; die aan de nijverheid eene werkdadige en opregte bescherming verleenen, zich onophoudelijk toeleggen om in al de behoeften van het land te voorzien, zorg dragen voor de openbare zedelijkheid, vijanden zijn van omkooping en misbruiken; die zich er op toeleggen eene meerderheid in de kamer en in de kieskollegien te verwerven, niet door kuiperij en geveinsdheid, maar door de bekwaamheid, de openhartigheid en de eerlijkheid hunner daden."

De voorlezing van dit voorstel werd meer dan eens door het gelach, de ontevredenheid, of de bijtende aanmerkingen van de leden afgebroken. Na eenige woordenwisseling werd besloten dat de heer *Mauguin* heden zijn voorstel ontwikkelen zou. In de zitting van heden heeft hij daarvoor werkelijk [illegible], zich eerst in algemeene beschouwingen verdiept, toen over de jongste crisis uitgewijd, over de noodzakelijkheid om aan dezelve een einde te stellen; vervolgens het nut van zijn voorstel [illegible] gen; de [illegible] denkwijs als [illegible] de zamenstelling van het kabinet belast blijven en men zou weldra een ministerie hebben.

De grootzegelbewaarder *Girod*, de l'Ain, betoogde het nuttelooze van het voorstel, daar alle pogingen in 't werk gesteld werden om een ministerie te vormen, en de vertragingen althans aan den koning niet konden geweten worden; het voorstel kon een gevaarlijk wapen worden in de handen der partijen; daarenboven, geloofde of hoopte hij althans dat de crisis haar einde naderde; diensvolgens verlangde hij de verwerping van het voorstel. De heer *de Sade*, vroeg dat de behandeling van het voorstel nog eenige dagen uitgesteld werd, waarmede de kamer instemde wordende het adjournement tot op aanstaanden woensdag bepaald.

— Het *Journal des Débats* vermeldt heden, dat er gisteren in het geheel geen kwestie meer was voor de eene of andere ministeriele combinatie. De heeren *Sauzet* en *Humann* hebben tijdelijk Parijs verlaten. In de gewone briefwisseling wordt de meening te kennen gegeven, dat men van de ontwerpen om een nieuw kabinet te vormen zou hebben afgezien. De maarschalk *Soult* bleef intusschen nog zijne [illegible], en zoo kwam men weder tot het denkbeeld, dat men met het tegenwoordig ministerie de zitting zou zien door te komen, of hetzelve voor goed aan de zaken laten, met den maarschalk *Soult* aan het hoofd. De aandrang bij de leden gedaan, om zich in de sectien met het onderzoek van het budget bezig te houden, versterkte dit gevoelen.

— Gisteren morgen heeft er bij den heer *Ganneron* eene vereeniging van de leden uit het linker centrum plaats gehad, om over het voorstel van den heer *Mauguin* te beraadslagen, voor welks aanneming, ten minste wat de zaak betrof, men zich verklaard had. De *Messager* daarvan verslag gevende zegt, dat men in die bijeenkomst het bewijs gekregen had, dat de linkerzijde niet verdeeld was. Alleen had men zich onthouden tot de bijeenkomst iemand uit te noodigen die zich voor eenigen tijd voordeed als het linker centrum geheel toegedaan, doch wiens pogingen gedurende de tegenwoordige lange crisis gestrekt hadden om al de ministeriele combinatien van het linker centrum te doen mislukken. De bedoelde persoon is de heer *Dupin*, wiens jongst gedrag zegt men, ook zijne anders getrouwste aanhangers van hem afkeerig gemaakt heeft. Ook de heer *Passy* zou in die vereeniging vrij koel zijn ontvangen geworden, omdat hij bij de jongste combinatie tegen het presidentschap van den heer *Thiers* was geweest.

— De *Moniteur* behelst eene ordonnantie van den 3den mei, waarbij het verbod van uitvoer aan de spaansche grenzen en langs de zeekust, tot aan de kust van het departement der Gironde wordt uitgebreid.

— Gisteren werden er verontrustende berigten uit Algiers verbreid en verzekerd dat er vijandelijkheden tusschen den Emir en de fransche troepen waren voorgevallen. Het ministerieel Avondblad heeft zulks tegengesproken; evenwel wil men dat de laatste rapporten van den maarschalk *Valée* verontrustend zijn en eene aanstaande breuk doen voorzien.

— De regtbank van eersten aanleg te Parijs heeft den heer *E. de Girardin* fransch burger verklaard te zijn, van onbekende ouders geboren. Deze zou van die uitspraak gebruik maken, om zich op nieuw als kandidaat bij de kiezers van Bourganeuf aan te bevelen.

— Te Toulon hebben den 28sten weder ernstige onlusten tusschen de mariniers en de soldaten van het garnizoen plaats gehad, waarbij een paar manschappen zijn omgekomen en 15 meer of min zwaar gekwetst zijn. — De order was gegeven aan de schepen *Jupiter* en *Trident* om zich op de reede te begeven. Er waren nu vijf schepen gereed om op het eerste sein van den telegraaf uit te zeilen; [illegible] *Jupiter*, ieder van 80, de *Trident* van 74 stukken.

— Men spreekt steeds van pogingen die gedaan worden om de mogendheden over te halen, tot gemeenschappelijke medewerking voor eene bevrediging van Spanje.

— Van de spaansche grenzen heeft men berigten uit Bayonne, nog slechts tot den 30sten April gaande. Zij melden, dat don *Carlos* van Tolosa naar Villafranca was vertrokken, met voornemen om digter bij het krijgstooneel te zijn. Den 25sten hadden de karlistische guerillas met de constitutionelen reeds een tirailleurvuur geopend. De karlistische magt in Navarre had in last gekregen om zich naar Biskaye te begeven. Het garnizoen van St. Sebastiaan had den 26sten een' vruchteloozen uitval naar de zijde van Urnieta tusschen Hernani en Andoain gedaan.

De berigten uit Madrid gaan tot den 27sten April. De koningin zou den volgenden Zondag een deel kavallerie in oogenschouw nemen die daarna naar la Mancha zou vertrekken, waar de karlisten weder zeer sterk geworden en de zaken zoo gesteld waren, dat men in sommige gemeenten twee plaatselijke besturen had, die neven elkander, het een uit naam van de koningin *Isabella*, het ander uit naam van don *Carlos*, ten beste der burgers de zaken beweerden te besturen. — De beide zonen van den heer *Gaviria*, thesorier der koningin, waren met list uit een collegie op geringen afstand van Madrid opgeligt geworden.

— Over Havre heeft men tijdingen uit New-York tot den 8sten April, berigten houdende uit Vera-Cruz, tot den 11den Maart. Zij bevestigen de reeds bekende sluiting der overeenkomst met Mexiko, vermeldende onder anderen dat de Franschen daarbij het regt bekomen hebben van den hun vroeger geweigerden kleinhandel, de schadeloosstelling van 600,000 fr. aan het fransch gouvernement, en dat ook de uit Mexiko verjaagde Franschen schadeloos zouden gesteld worden, terwijl de admiraal *Baudin* vergoeding had bekomen voor den hem aangedanen hoon in de rapporten van *Santa-Anna* en *Bustamente*.

— De koers ter beurs is in de laatste dagen steeds tot rijzing gestemd. Heden was de notering (4 Mei) 5 pCt. 111,25; 3 pCt. 81,75; Nap. r. 101,15; Sp. Ardoin 20½; Rom. L. 103⅞.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 3den Mei.

De Bondsvergadering heeft den 26 der vorige maand eene zitting gehouden, in welke zij zich, naar men verzekert, met de Hanoversche aangelegenheden heeft bezig gehouden.

— Bij gelegenheid van de jongste bevorderingen in het pruissische leger is van een kabinetsbevel gesproken, die bevorderingen vergezellende, waarin het grondbeginsel werd vernieuwd, dat bij de benoemingen in de hoogere rangen voortaan geen acht meer op den regel van anciënniteit zou geslagen worden. Dit kabinetsbevel nu, aan den oorlogsminister *von Rauch* gerigt, luidt als volgt: „Ik heb reeds sedert vele jaren mij aan het beginsel gehouden, om bij de vervulling van de hoogere betrekkingen in het leger, mij niet aan de anciënniteit te binden, maar veeleer die betrekkingen de zoodanigen op te dragen, welke ik naar hunne hoedanigheid, alsmede naar de voorkomende omstandigheden of andere daarmede in betrekking staande inzigten, het best daarvoor geschikt houd. Dit beginsel door mij reeds den 30sten November 1808 aan het leger bekend gemaakt, en sedert bij elke voorkomende omstandigheid vernieuwd, zal ik ook in het vervolg in acht nemen, wijl ik zulks het best bevonden heb voor het leger en de personen wie het aangaat. Daar de jaarlijksche bevorderingen in het leger menigmaal klagten ten gevolge hebben, zoo draag ik u op, het gezegde beginsel bij vernieuwing aan het leger bekend te maken, ten gevolge waarvan zulke klagten, met betrekking op mijne genomene beslissing ten deze, mij niet dan onverwacht kunnen voorkomen."

De groote voorjaarsoefeningen der pruissische troepen zijn van den 21sten tot den 25sten Mei vastgesteld. — Men verwachtte te Berlijn nog den russischen grootvorst-troonopvolger, echter te laat, om de gezegde oefeningen nog bij te wonen.

— Van den Oder wordt geschreven, dat zich in eene aanzienlijke stad van Pruissen een genootschap had gevormd met het doel om de verschillende geloofsbelijdenissen van katholijken, protestanten, enz. tot een gemeenschappelijk kerkgenootschap te vereenigen, welke leden zich Germaansche christenen zouden noemen. De niet vermelding van plaats en van nadere bijzonderheden, maken dit berigt voor 't minst twijfelachtig.

— In de zitting der Badensche stenden, is door den staatsminister *von Blittersdorf* in antwoord op een voorstel van den afgevaardigde *von Itzstein* omtrent de Hanoversche zaken, onder anderen de verzekering gegeven, dat de handelingen over het Hanoversche vraagstuk bij de bondsvergadering nog niet gesloten waren, dat de leden de overtuiging mogten koesteren, dat de regtstoestand zou gehandhaafd worden, en dat er geen grond voor de vrees bestond door den afgevaardigde *von Itzstein* geuit. Verder kon de minister zich echter niet uitlaten.

— Volgens berigten uit Hanover van den 27sten April door de courant van Kassel medegedeeld, was de graaf *Munster* in ongenade gevallen, omdat hij als erfmaarschalk zich tegen de wettigheid van de keuzen der minderheid had verklaard.

De koningin had geweigerd eene deputatie te ontvangen der stedelijke regering van Hanover, die haar den 25sten, bij gelegenheid harer geboorte, wilde gelukwenschen, op grond der eigenzinnigheid, waarmede die regering zich tegen de landsvaderlijke inzigten van den besten der koningen bleef verzetten.

Vervolg van het antwoord der pauselijke regering op de pruissische staatsstukken (zie ons nommer van Zaturdag ll.).

In een antwoord van den H. Vader, op het door den Pruissischen zaakgelastige *von Buch* overgegeven berigtschrift van het Keulsche domkapittel van 29 Maart, waarin over de handeling van den abt *Spinelli* geklaagd werd, wordt gezegd, dat de heer *Husgen* slechts als generaal-vicaris van den aartsbisschop van Keulen was aan te merken, en hem wel uitdrukkelijk gelast was, voor de behoorlijke opvolging van de kerktucht in het aartsbisdom te zorgen, en vooral nopens de gemengde huwelijken niet van de grondbepaling af te wijken, welke in de bekende breve van Paus *Pius VIII* en in de daarbij gevoegde instructie van den generaal *Albani* voorgeschreven was.

Middelerwijl gaf de kardinaal-staatssecretaris, bij eene Nota van den 12 Mei, in antwoord op die des Pruissischen gezant van den 24 April, nopens den aartsbisschop van Keulen te kennen: dat, hoe grooter het vertrouwen van Z. H. op het goede regt was, Hij met des te grooter leedwezen en verwondering het besluit van den Pruissischen Souverein vernomen had, om den terugkeer van den prelaat naar zijn bisdom niet te veroorloven; dat de H. Vader, verre verwijderd, om eenigermate in dat besluit der Pruissische regering toe te geven, veeleer bevolen had, het protest tegen de inhechtenisneming van den aartsbisschop te herhalen en zijne herstelling te vorderen; dat, vermits Z. H. het ondenkbaar waande, dat een regtvaardig Monarch een' aartsbisschop met geweld van zijnen zetel zou ontzetten, alleen omdat hij naar geweten en pligt gehandeld heeft, men zich durfde vleijen, dat Z. M. de Koning van Pruissen, na beter omtrent de zaak onderrigt te zijn, zich zou beijveren, een' zoo waardigen prelaat aan de liefde en vereering zijner kudde terug te geven.

In eene laterere Nota, van den 15 Junij, gaf de kardinaal, namens den Paus, aan den Pruissischen zaakgelastigde het leedwezen en de bevreemding van Z. H. te kennen, nopens het besluit der Pruissische regering, om alle regtstreeksche gemeenschap tusschen den H. Stoel en het Keulsche Domkapittel af te snijden en alleenlijk door bemiddeling van het Pruissisch ministerie, te doen plaats hebben. Hieromtrent zeide de kardinaal: dat hij protesteerde tegen zoodanigen maatregel, waardoor het vrije verkeer tusschen het opperhoofd der kerk en de geloovigen, voor zoo verre zulks hunne geestelijke leiding betreft, werd afgebroken; dat, na hetgeen de Souverein van Pruissen plegtig beloofd had, om de Katholijke kerk in zijne Staten opgeschonden te handhaven, de H. Vader regt had te verwachten, dat Z. M., van deze vordering kennis dragende, haar geregtigheid zou laten wedervaren en elke moeijelijkheid ten deze zou doen ophouden. — In diezelfde Nota heeft de kardinaal nog uiteengezet: dat de Katholijke kerk door hare Goddelijke instelling *één* is en blijven moet; dat ook hare leer en haar bestuur *één* zijn; tot welk einde *Jezus Christus* haar, in den persoon van den *H. Petrus* en zijne regtmatige opvolgers, een zigtbaar opperhoofd heeft gegeven, opdat dit het middelpunt der kerk zou zijn en deszelfs geestelijk beheer zich over alle geloovigen zou uitstrekken; dat, ten gevolge hiervan, aan de wereldlijke magt nimmer en nergens, gelijk in de Pruissische verklaring beweerd werd, de bevoegdheid toekomt, te beslissen, of de voltrekking eener daad van den H. Stoel, in zaken de godsdienst betreffende, al dan niet kan toegestaan worden, evenmin als de gemeenschap met de Katholijken in Geestelijke zaken te verstoren; dat, indien dit zulks alzoo was, de uitoefening van het Katholicismus nimmer vrij zou zijn, vermits het burgerlijk bestuur het alsdan naar willekeur zou kunnen regelen en verbieden; en de Katholijke leer op verschillende plaatsen verschillend zou worden gepredikt en uitgeoefend.

Hierop komt het staatsstuk terug tot de zaak van Posen, waaromtrent hetzelve zegt, dat in den bovenvermelden geest door de Pruissische regering twee instructiën zijn uitgevaardigd, welke in April des vorigen jaars aan al de overheden der provincie Posen werden rondgedeeld, en waarbij hun de gemeenschap met den aartsbisschop *von Dunin* verboden werd. Zoodra de Heilige Vader hiervan kennis droeg, werd daaromtrent van wege Z. H. eene Nota overgegeven aan den Pruissischen zaakgelastigde, ten einde te vernemen, of die beide documenten echt waren, waarop de baron *von Bunch* antwoordde, dat hij, daarvan geene officiële kennis dragende, niet in staat was, de verlangde inlichtingen te geven, zich tevens op nieuw beklagende over den abt *Spinelli*, door wiens onbehoorlijk gedrag de Pruissische regering zich had genoodzaakt gezien, een kabinetsbesluit te nemen, tegen de verspreiding van *door buitenlandsche ker*[illegible] [illegible] uitgevaardigde bepalingen.

In het slot van [illegible] van den H. Stoel tegen de verklaring van Pruissen wordt van de wisseling van nog onderscheidene nota's in mei en julij 1838 gewag gemaakt, waarin van de pruissische zijde het regt des souvereins volgehouden wordt, om geene correspondentie tusschen bisschoppen met den H. Stoel, dan door middel van de landsregering, toe te staan, en van den kant des Heiligen Stoels op die herstelling dier gemeenschappen sterk aangedrongen wordt. Het stuk eindigt, met de schuld van al het gebeurde op de pruissische regering te werpen, en de uitspraak daarover aan het oordeel van alle onpartijdigen over te laten.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 6den Mei.

Onze stadgenoot, de verdienstelijke kunstwerker en graveur *Andries Melort*, heeft Zijne Keizerlijke Hoogheid den Groot-Hertog Troonopvolger van Rusland, in het hoofdkwartier te Tilburg, een fraai gestipt horlogie-glas aangeboden, voorstellende den Grooten *Czaar Peter*, in krijgsmansrusting. Zijne Keizerlijke Hoogheid heeft niet slechts door middel van den Heere Generaal-Majoor *Klerck* den nederigen kunstenaar doen danken en zijne hooge tevredenheid over dien arbeid betuigen, maar hem daarenboven een Vorstelijk blijk doen uitreiken van zijne belangstelling en aanmoediging der fraaije kunsten.

— Z. M. de koning en H. K. H. mevrouw de prinses *Albert* van Pruissen zijn gisteren middag ten vijf ure in de residentie teruggekeerd uit Amsterdam, waar hoogstdezelve, ook in die beide laatste dagen, met de hartelijkste bewijzen van liefde en eerbied ontvangen zijn.

— Naar men verzekert, zijn de russische [illegible] *von Maltitz*, de hofmaarschalk baron *Huyssen van* [illegible], de generaal-majoor *Klerck*, de kolonel *Omphal*, adjudant van Z. M. en de barons *van Tuyll* en *Snouckaert van* [illegible], adjudanten van Z. K. H. den prins *van Oranje*, van wege den russischen grootvorst-troonopvolger, vóór hoogstdeszelfs vertrek naar Londen, ieder met eene kostbare gouden snuifdoos vereerd geworden.

Van wege denzelfden vorst zijn aanzienelijke giften uitgereikt aan de bedienden van het museum van schilderijen en het kabinet van zeldzaamheden, gelijk mede aan die der koninklijke bibliotheek en het koninklijk kabinet van penningen.

Het gezamenlijk bedrag der geschenken door Z. K. H. gedurende hoogstdezelfs verblijf in Nederland gegeven, wordt op 50, à 60,000 guldens geschat.

— Bij koninklijk besluit is benoemd tot essaijeur bij het kantoor van waarborg der gouden en zilverwerken, te 's Gravenhage, onder genot der thans daaraan verbonden essaai- en toetsloonen, de heer *Reyer van der Voort*, thans commies-stempelaar op het waarborgs-kantoor van Schoonhoven.

— Z. M. heeft aan *Raja Kali Krishua Bakadur*, die eene Bengaalsche vertaling der Engelsche fabelen van *Gay* heeft aangeboden, eene gouden medaille van de tweede grootte toegekend.

— Met leedwezen verneemt men, dat er zich ook in de provincie Groningen, sporen van de Longziekte onder het rundvee vertoond hebben.

— Uit Grave meldt men, van den 3 dezer, dat den vorigen dag, omstreeks half 4 ure des middags, aldaar gepasseerd is, Z. K. H. de Erfprins *van Oranje*, zich naar Nijmegen begevende, om van daar de reis naar Stuttgart voort te zetten. Voor Hoogstd. aankomst, hebben zich de generaal-majoor *von Quadt*, met deszelfs adjudant alsmede de burgemeester der stad, buiten de Hampoort begeven, om Z. K. H. te complimenteren.

— Door den gouverneur-generaal van Ned. Indie is vastgesteld, dat de grenzen der reede van Samarang voortaan zullen zijn als volgt: om de west, de grafkoepels op het bergje Melojok zuid ten westen, en om de Oost het gouvernements-huis, nabij den mond der rivier Torbaya, Zuid-Oost ten zuiden.

— Daar bij besluit van Z. Exc. den Gouverneur-generaal, van 5den November 1838, de kommissie voor de verbetering der Indische zeekaarten is hersteld, zoo zijn alle zeevarenden, en die verder daartoe in staat mogten zijn, uitgenoodigd, gemelde kommissie kennis te geven hunner eventuele waarnemingen, ontdekkingen van banken en klippen, en al diergelijke aanmerkingen, welke tot verbetering der zeekaarten zouden kunnen strekken; zullende deze mededeelingen met dankbaarheid ontvangen, en het noodige gebruik daarvan worden gemaakt.

Het jongste handel-traktaat tusschen Frankrijk en Belgie, hetwelk nog door de belgische kamers moet goedgekeurd worden, vindt meer en meer tegenstand in Belgie. Te Brussel en Leuven vindt men het nadeelig voor de belangen dier steden, en in de Vlaanderen vindt het evenmin bijval. Te Brugge heeft men eene bijeenkomst gehouden om tegen het traktaat te protesteren.

— De belgische gezant te Parijs, *Lehon*, bevindt zich nog te Brussel en zou eerst terugkeeren na de terugkomst van vorst *Leopold* van het kasteel Andenne.

— De in belgische dienst zijnde generaal *Evain* is met verlof naar Parijs vertrokken.

— In het brusselsch Handelsblad leest men het volgende: » Wij vernemen dat de moeijelijkheden in de betrekkingen met Holland, [illegible] worden. [illegible] vertoonen, om in het koningrijk [illegible] zonder voorafgaande autorisatie, een' belgischen pas ontvangen, in ruiling van hunnen in orde bevonden pas; degenen die Belgie slechts willen doortrekken om zich naar Frankrijk of elders te begeven, zullen op de enkele vertooning van hunnen hollandschen pas het visa bekomen.

» Wat de waakzaamheid der militaire autoriteit opzigtelijk reizigers aangaat, deze zal insgelijks ophouden; alzoo zullen de Belgen die zich naar Holland willen begeven, van het tegenwoordig verpligtend visa ontslagen zijn."

Blijkens de berigten uit Londen tot den 4den zijn HH. KK. HH. de Russische grootvorst troonopvolger en Prins *Hendrik* der Nederlanden den vorigen dag te Deptford aangekomen, waar Hoogstdezelve door den Nederlandschen zaakgelastigde, den Russischen consul-generaal en de overheden ontvangen en met een koninklijk saluut begroet worden. Na te Deptford een dejeuner gebruikt te hebben zijn de [illegible] met graaf *Orloff* en den russischen consul-generaal, [illegible] gereden.

— De [illegible], onder dagteekening van den 3den Mei, eene proclamatie [illegible] de woelingen der zoogenaamde Chartisten [dolzinnige radikalen], die in sommige gedeelten van het koningrijk gewapend bijeenkwamen en zich openlijk in den wapenhandel oefenen. De deelnemers aan zulke vereenigingen worden met uitbanning naar de Australische bezittingen of met gevangenisstraf bedreigd.

Den 3den is in het Lagerhuis de beraadslaging over het gedeeltelijk opheffen der staatsregeling op Jamaïca en het tijdelijk afschaffen van het vertegenwoordigend ligchaam aldaar begonnen. De behoudende partij, met den heer *Peel* aan het hoofd, bestrijdt dezen maatregel als te hard en genomen voordat men andere middelen tot het vereffenen der geschillen met de planters of hunne vertegenwoordigers heeft uitgeput. De ministerielen daarentegen meenen, dat van het volharden in de regeringsmaatregelen ten aanzien van Jamaïca, de vraag over het al dan niet gelukken der groote proefneming omtrent de vrijverklaring der negerslaven zal afhangen. Het is toch wrevel der planters over dien maatregel, die aan deze geheele zaak te gronde ligt.

Bij de Lords is den 3den eene boodschap der Koningin over de Canada's ingekomen, waarin Harer Maj. overtuiging omtrent het wenschelijke der vereeniging van Opper- en Neder-Canada tot ééne enkele provincie wordt uitgedrukt.

— Ter Londensche beurs van den 3den Mei waren genoteerd: 3 pCt. gec. 93¼; Ned. 2½ pCt. 56⅝; dito 5 pCt. 102½; Sp. Ard. 18¾; Portugal 22⅝.

HANDELS-TRAKTATEN.

Met reden heeft men de handels-traktaten als de sterkste en duurzaamste banden beschouwd, die de volken onderling kunnen verbinden; en Nederland is niet achterlijk gebleven, om, ondanks den druk der tijden, zoodanige overeenkomsten te sluiten als men met het belang des lands overeen scheen te komen. De traktaten met Engeland vooral na de opruiming van het geschil over de heffing der regten op Java, en van de andere zijde die met Pruissen en de overige Duitsche Staten, hebben Nederland eene duurzame vriendschappelijke betrekking verzekerd, die vooral van den Duitschen kant, ook in het staatkundige, eenen weldadigen invloed zou kunnen uitoefenen. Naar waarheid werd dan ook aangemerkt, dat de betrekkingen van het Tolverbond daargesteld zijnde, voortaan Nederland in Duitschland eenen steun deed vinden, en wederkeerig Duitschland in Nederland een voormuur bezorgd had, dien het belang had op prijs te stellen. De kracht die de Vereenigde Staten van het Tolverbond zouden kunnen ontwikkelen in den handel, en de gewigtigheid die zij daardoor tevens erlangen in de schaal der staatkundige belangen, hebben dan ook de aandacht van Engeland getrokken, en de dagbladen van dat land roepen de medewerking der regering in, om bij een te houden handelscongres van het Tolverbond der Vereenigde Staten, een persoon derwaarts te zenden, die de noodige geschiktheid bezit om de belangen van den Engelschen handel aldaar te vrijwaren voor mogelijke benadeelingen ten gevolge van door het Tolverbond te beramen maatregelen in het belang des handels. — Wanneer men nu daar tegenoverstelt den toestand van Belgie in betrekking tot andere landen, dan is het verschil in het oog vallend; dat land, dat vroeger deelde in de voordeelen door het Nederlandsch gouvernement bedongen in het belang des rijks, en grootendeels al de voordeelen opnam, bij uitsluiting zelfs van de noordelijke gewesten; dat land, hetwelk zoo lang te rade was, en misschien nog is, uit een staatkundig beginsel, om zich in de armen van Frankrijk te werpen, ziet zich bedreigd, noch met Frankrijk, noch met de Amerikaansche Staten voordeelige handels-traktaten te sluiten. Blijkens de op den 27 April jl., onder het voorzitterschap van den gouverneur der provincie, den heer de [illegible], gehoudene vergadering te Brugge, is de handelstand beducht voor het sluiten van een traktaat met Frankrijk, waarbij, naar luid der aangehevene klagten, Frankrijk zich daarbij meest bevoordeelen zoude, zonder voor alle te verleenen gunstige bepalingen, iets wezenlijks aan den belgischen handel in te willigen. Niet te min schijnt het landsbestuur dat traktaat te willen sluiten. Maar zou het Belgisch bewind daaromtrent wel geheel vrij zijn? zou dat land, 't welk in deszelfs staatkundige woelingen de hulp van Frankrijk steeds inriep en ondervond, niets voor al die hulp schuldig zijn? Wanneer het te laat zal zijn, dan zal Belgie ondervinden, dat het zijn eigen geluk verschopt heeft, met zich aan het wettig gezag van den Koning der Nederlanden te onttrekken, en zal het ontdekken, dat, behalve enkele personen en plaatsen, het land bij de revolutie van 1830 verloren heeft. Evenmin valt er voor Belgie een voordeelig handelstraktaat met de Vereenigde Staten te sluiten; die Staten vragen vooraf schadevergoeding voor de verliezen bij den brand van het entrepôt geleden, toen de schennis der kapitulatie van de Belgische zijde en de tuimelgeest eener opgewondene volksmenigte den Nederlandschen bevelhebber der Citadel van Antwerpen tot maatregelen van verdediging noopte. — Zóó ziet men thans in Nederland den handel overal herbloeijen; de stoombooten van ons land, op onze werven gebouwd, zullen weldra in verdubbelden getale in de vaart worden gebragt, en wedijveren zal de binnenlandsche en buitenlandsche scheepvaart, ten beste van ons vaderland. Maar in Belgie, waar men nu reeds klaagt, dat de onbeduidende handelsvloot nog niet eens gelijk staat van 4 tot 1, en waar de onbeduidende scheepsmagt wordt overvleugeld door die van alle andere natien, bij gebrek van goede traktaten; in Belgie zal die scheepsmagt nog meer verkwijnen, bij het besef dat de voordeelen die het aan Nederland toebeschoren ziet, ook eenmaal zijn deel was, en dat het die verloren welvaart nimmer zal kunnen herkrijgen.

NIEUWSTE FRANSCHE LETTERKUNDE.

MARTIN LUTHER, par . . . . . DE BARGINES. 2 vol.
AITÉ, par A. DUMAS. 2 vol.

De gelijktijdige in het licht verschijning van het leven van MAARTEN LUTHER, beschreven naar de denkwijze van eenen Hollander (LUBLINK WEDDIK) en van eenen Franschman, is in dezen tijd eene opmerkenswaardige gebeurtenis. Zonder ons te laten wegslepen door vooringenomenheid, en ons enkel en alleen bepalende tot het geven van eenig verslag van den aard der voortbrengselen der Fransche pers, bepalen wij ons tot het werpen van een vlugtigen blik op het werk van den Franschen schrijver. Die schrijver laat ons in het onzekere, welke godsdienstige gezindheid hij aankleeft, maar het blijkt uit zijne voordragt en uit den inhoud en de strekking van zijn werk, dat hij iemand is, die met zijn geweten zijne taak heeft afgewogen, en die, uit een diep besef van de algemeen in Frankrijk gevoelde behoefte aan wezenlijke godsdienstigheid, het heeft ondernomen, om MAARTEN LUTHER voor te stellen, als de man bestemd om de vrijheid van denken en geweten het eerst te verkondigen. Hij heeft hem geschetst als kind, als jongeling, als priester, als verkondiger der waarheid. Overal komt hij voor in zijn eenvoudig, beminnelijk en zachtaardig, maar bovenal waarheidlievend karakter; en de schrijver heeft, naar ons gevoelen, zijne taak heerlijk voldongen. Geen zucht tot proselitenmaking, maar belangstelling in opregte godsdienstigheid die in hart en wandel kennelijk is, straalt overal door; en blijkbaar heeft de schrijver, die in eene geschiedkundige inleiding, het verband heeft aangetoond tusschen de vrijheid der staatsvormen, en de vrijheid van denken en geweten, op het oog gehad, om zijne landgenoten terug te brengen van die ongodisterij en eigenwaan strelende philosophie, die de Fransche natie hare zedelijkheid grootendeels heeft doen verliezen, bij het afwerpen van alle godsdienstige begrippen. — De *Aité* van DUMAS is eene navolging van *Le dernier jour de Pompeï* van BULWER. Hij schildert de zeden des Romeinschen volks onder NERO, die eigenlijk, meer dan de Corinthische maagd, de hoofdpersoon van den roman uitmaakt. Wij hebben den schrijver, met TACITUS in de hand, op den voet gevolgd, en doen hulde aan de waarheidliefde, waarmede hij al de historisch bekende personen heeft vermeld. Zoo als in BULWERS roman de eerste leering van de Christelijke Godsdienst door JOHANNES wordt ingevoerd; zoo ontmoeten wij hier PAULUS en SILAS onderwijzende en de gemeente stichtende met woord en wandel, en hun beider uiteinde. De onderhoudende stijl en levendige voordragt verzekeren dezen roman eene gaarne gegunde gunstige ontvangst, ook bij het Nederlandsch publiek. Als toegift achter dezen roman vinden wij den *Gaston Phoebus* van denzelfden schrijver, eene navolging van den stijl der oude Fransche kronijkschrijvers; onder sommige opzigten is dit werk niet onverdienstelijk; ofschoon de uitgever van het *Museum Littéraire* het juist niet onder de meesterstukken had behoeven op te nemen; doch, daar het als *aanhangsel* voorkomt, schaadt het overvloedige niet.

*** Heden beviel ontijdig van eene doode *DOCHTER*, A. F. DE VIRIEU, hartelijk geliefde Echtgenoot van

J. A. F. BIERHAUS.

BREDA, den 5. Mei 1839.

Eenige Kennisgeving.

*** Op den 2. Mei is te *Waspik* overleden Mejufvrouw ADRIANA VERMEULEN, in den ouderdom van 57½ jaar.

*** Het KANTOOR van den Ontvanger der Directe Belastingen is verplaatst naar Wijk B. N°. 82. Bij Kennisgeving hiervan worden de Belastingschuldigen tevens herinnerd aan de voldoening der verschenen Twaalfde Gedeelten hunner Belastingen.

BREDA, den 6. Mei 1839.

*** G. OLLIFIERS Junior, heeft de eer het geëerd Publiek te berigten, dat hij PARIJSCHE ZIJDEN ZOMER MODELHOEDEN, BLOEMEN, LINTEN en verdere GARNITUREN ontvangen heeft; ook zijn er een extra mooije partij STROOHOEDEN in zijne Fabriek voorhanden; hij beveelt zich met dezen in de gunst zijner geëerde Stad- en Landgenooten.

J. B. BOL, Geboren LOONEN,
te Breda, Groote Markt, Letter D, N°. 133,
heeft de eer de DAMES dezer Stad en der Omstreken te berigten, dat zij heeft ontvangen een *Fraai Assortiment* der NIEUWSTE MODES-ARTIKELEN, als: Zijden en andere HOEDEN, MUTSEN, PELERINES, *Lyonsche* SHWALS, en verdere *Nieuwigheden*; nemende zij de vrijheid zich in de algemeene gunst en recommandatie aan te bevelen.

*** De Ondergeteekende, Geëxamineerd MOND-, KIES- en TANDMEESTER, wonende te *'s Bosch*, berigt het geëerd Publiek, dat hij te spreken en te ontbieden zal zijn van den 6den tot den 9den Mei, te *Breda*, in *de Stad Gent*, op den Haagdijk; den 10den zal hij te *Rozendaal* en den 12den te *Bergen-op-Zoom* te spreken zijn, in zijne gewone Logementen. — Hij neemt de vrijheid zijne hooggeachte begunstigers op te merken, dat hij KUNST-TANDEN plaatst, die naar de Natuur volkomen gelijken, en dat bij hem te bekomen zijn MIDDELEN tot onderhoud en sieraad van MOND en TANDEN, en tevens dat hij geene Compagnons heeft, maar zijn vak uitsluitend met zijn Zoon P. PINKHOFF uitoefent.

S. PINKHOFF,
Geëxamineerd Dentiste.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.
Administratie der Domeinen, in het Tweede Ressort.
AGENTSCHAP *UTRECHT.*

VERPACHTING.

Op Woensdag den 15. Mei 1839, des middags ten 12 ure, zal van wege het Bestuur der Domeinen, ten overstaan van den Notaris VONCK, te *Groot-Ammers*, in de Herberg van JAN VAN DEN HAM, aan het *Schoonhovensche Veer*, worden overgegaan tot de openbare Verpachting, voor den tijd van *zes jaren*, van DE ZALMZEGE-VISSCHERIJ en DE WIT- en PRIK-VISSCHERIJ, in de Rivier *de Lek*, in den Zegewerp, genaamd *de Pempel*, strekkende van de Stad *Schoonhoven* tot den Zaagmolen bij *den huize Liesveld*, onder *Groot-Ammers*, met een perceel WEILAND, genaamd *de Tempelwaard.*

De Voorwaarden der Verpachting liggen onder anderen ter lezing ten Kantore van den Notaris VONCK, te *Streefkerk*, mitsgaders in de Herberg van JAN VAN DEN HAM, aan het *Schoonhovensche Veer*, onder *Gelkenes*, terwijl alle verdere inlichtingen te bekomen zijn bij den Opziger WAPPOEROM, te *Papendrecht.*

De Agent van het Domein,
VAN DOORN.

*** En vente chez *BROESE & COMP.*, Imprimeurs-Libraires à *Breda*:

TRÉSOR
HISTORIQUE ET LITTÉRAIRE,
À 85 CENTS LE VOLUME.

EXTRAIT DU PROSPECTUS.

Notre intention est de réimprimer les meilleurs ouvrages connus en *Histoire*, *Voyages*, *Littéraire*, etc., ainsi que tous les ouvrages qui se publieront avec un succès non contesté, et de ne les réimprimer que pour nos abonnés seulement, de sorte qu'aucun exemplaire du TRÉSOR HISTORIQUE ET LITTÉRAIRE ne sera livré au commerce.

En réduisant d'une manière si notable les prix de nos publications, et en les mettant ainsi à la portée de toutes les fortunes, nous n'avons cependant pas voulu qu'elles fussent inférieures aux autres, sous le rapport du format, du texte et du papier, aussi avons-nous la conviction qu'elles pourront figurer dans toute bibliothèque sans la déparer.

Nous avons adopté l'in-octavo pour format; chaque volume contiendra 16 feuilles ou 256 pages.

Les souscriptions se font pour une série de 10, 12 ou 14 volumes.

Nos ouvrages seront souvent embellis de vignettes ou de portraits, exécutés par les meilleurs artistes, sans augmentation de prix.

PREMIÈRE SÉRIE. — 10 VOL. IN-8°.

1°. HISTOIRE DE LA CONQUÊTE DE L'ANGLETERRE, par les Normands, de ses causes et de ses suites jusqu'à nos jours, en Angleterre, en Écosse, en Irlande et sur le continent, par *Aug. Thierry*. 4 vol.
2°. ŒUVRES COMPLÈTES du comte *Xavier de Maistre*. 1 vol.
3°. LETTRES SUR L'HISTOIRE DE FRANCE, par *Aug. Thierry*. 1 vol.
4°. LES CHOUANS OU LA BRETAGNE EN 1799, par *M. de Balzac*. 1 vol.
5°. HISTOIRE DE LA RÉVOLUTION FRANÇAISE, depuis 1789 jusqu'à 1814, par *F. A. Mignet*, de l'Académie française, directeur des archives aux affaires étrangères; augmentée de l'Histoire de la restauration jusqu'à l'avénement de Louis-Philippe 1er, par M. *Émile de Bonnechose*. 2 vol.
6°. DIX ANS D'ÉTUDES HISTORIQUES, par *Aug. Thierry*. 1 vol.

DEUXIÈME SÉRIE. — 14 VOL. IN-8°.

1°. VOYAGE AUTOUR DU MONDE sur la corvette *la Coquille*, par *R. P. Lesson*, membre correspondant de l'Institut. 4 vol.
2°. HISTOIRE DES DUCS DE BOURGOGNE, par *M. De Barante*, augmentée d'un grand nombre de notes par *M. Marchal*, conservateur des manuscrits de la Bibliothèque royale (ancienne *Bibliothèque des Ducs de Bourgogne*). 10 vol.

Tous les ouvrages de la 1e *Série* ont paru.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers